

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 274/07-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. J., B., zastúpenej advokátom JUDr. D. T., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 19 Co 189/00-365 z 19. februára 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 10/2005 z 29. júna 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2006 doručená sťažnosť M. J., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. D. T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 189/00-365 z 19. februára 2002

a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 10/2005 z 29. júna 2006.

Z obsahu sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. V-2-13 C 60/93 o nároku na uloženie povinnosti žalovaným vydať nehnuteľnosti - zastavané pozemky, prikázať stavbu vo vlastníctve žalovaných nachádzajúcej sa na týchto pozemkoch do jej vlastníctva a určiť neplatnosť kúpnych zmlúv, predmetom ktorých boli byty nachádzajúce sa v uvedenej stavbe.

Okresný súd rozsudkom č. k. V-2-13 C 60/93-239 z 2. marca 1999 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil žalovaným povinnosť vydať sťažovateľke nehnuteľnosti - zastavané pozemky, stavbu stojacu na týchto pozemkoch prikázal do jej vlastníctva a určil neplatnosť kúpnych zmlúv.

Proti rozsudku okresného súdu podali žalovaní odvolanie, na základe ktorého krajský súd svojím rozsudkom č. k. 19 Co 189/00-365 z 19. februára 2002 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľky zamietol.

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 10/2005 z 29. júna 2006 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že ho zamietol.

Podľa sťažovateľky krajský súd a následne najvyšší súd nesprávne právne posúdili vec a v dôsledku toho ich rozsudkami malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že: *„žalovaní... postavili na základe stavebného povolenia lesovňu (v skutočnosti rodinný dom s dvomi bytmi) bez toho, aby predtým pozemok... na ktorom táto stavba je, majetkovoprávne vysporiadali s jeho vlastníkom“*, poukázala na právne predpisy, podľa ktorých jej, resp. jej právny

predchodcom mal byť poskytnutý náhradný pozemok a nebol. Ďalej uviedla: „*Nie je predsa možné a dôvodné tvrdiť v prítomnosti, že vlastník pozemku je povinný trpieť krivdu a nespravodlivosť, ktorej sa dopustili príslušné štátne a zároveň i správne orgány a socialistické organizácie v rokoch 1965 - 1966 pri stavbe lesovne, keď majetkoprávne nevysporiadali pozemok na výstavbu lesovne, ktorý v prítomnosti vlastním, ale nemôžem ho užívať, lebo je z väčšej časti zastavaný a žiadnu náhradu v inom pozemku alebo finančné odškodnenie zaň som nedostala.*“

V sťažnosti sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd rozhodol, že rozsudkom krajského súdu a najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, aby zrušil rozsudok krajského súdu a najvyššieho súdu a aby jej priznal náhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade so princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v prvom rade rozsudkom krajského súdu, ktorý navrhovala aj zrušiť.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudok krajského súdu bol na základe sťažovateľkou podaného dovolania preskúmaný najvyšším súdom, ktorý svojím rozsudkom dovolanie sťažovateľky zamietol.

Na základe uvedeného nie je v právomoci ústavného súdu preskúmanie napadnutého rozsudku krajského súdu, pretože jeho preskúmanie patrilo do právomoci najvyššieho súdu.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudkom krajského súdu odmietol pre nedostatok právomoci.

Vzhľadom na uvedené z ústavnoprávneho hľadiska môže byť relevantným len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu, ktorým malo taktiež dôjsť k porušeniu sťažovateľkinho základného práva.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom všeobecného súdu, s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení a s hodnotením skutkového stavu.

Podľa právneho názoru krajského súdu a najvyššieho súdu stavba, prikázania ktorej sa do svojho vlastníctva sťažovateľka domáhala, nebola stavbou neoprávnenou (z dôvodu jej zriadenia na cudzom pozemku v rokoch 1965 – 1966 bez súhlasu vlastníka tohto pozemku). Išlo o stavbu zriadenú „*socialistickou organizáciou*“ a nie občanom, pričom podľa vtedy účinného znenia § 221 Občianskeho zákonníka neoprávnenú stavbu mohol zriadiť len občan. Vzhľadom na uvedené vlastníctvo k takejto stavbe nemohol určovať súd v súlade s vtedy účinným § 221 Občianskeho zákonníka. V prípade sťažovateľky podľa záverov súdov bolo vlastníctvo „*socialistickej organizácie*“ nesporne v súlade s § 11 ods. 4 Hospodárskeho zákonníka, podľa ktorého je stavba vo vlastníctve „*tej socialistickej organizácie, ktorá ju obstarala*“.

Taktiež predmetnú stavbu nebolo možné posúdiť ako neoprávnenú stavbu v zmysle ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 1992 (ďalej len „Občiansky zákonník“) z dôvodu, že retroaktivita tohto ustanovenia je podľa názoru všeobecných súdov vysloveného v namietaných rozsudkoch vylúčená. V nadväznosti na to nebolo možné ani aplikovať účinné znenie § 135c Občianskeho zákonníka pokiaľ ide

o možné spôsoby vyporiadania neoprávnenej stavby na cudzom pozemku vrátane prikázania takej stavby do vlastníctva vlastníkovi pozemku.

V petite sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ale v obsahu sťažnosti poukazuje aj na porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a nedodržanie ktorých môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po oboznámení sa s rozsudkom najvyššieho súdu a s argumentáciou sťažovateľky uvedenou v sťažnosti uvádza, že podľa jeho názoru sa najvyšší súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v jej dovolaní. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že sa zaoberal a vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky, avšak sa s nimi nestotožnil. Nevyhovenie dovolacím dôvodom, ako aj vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označeného základného práva.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku najvyššieho súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2007